

INFORMACJA, al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, hol główny, tel.: 61 626 66 66; fax 61 626 67 44, e-mail: kancelaria@umww.pl

Debata Współpraca zagraniczna samorządów: wielkopolska specjalność?"

19 listopada 2015 roku na Wydziale Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM odbyła się debata „Współpraca zagraniczna samorządów: wielkopolska specjalność?“, organizowana przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego we współpracy z WNPiD. Celem debaty było podsumowanie projektu „**Wielkopolska Sieć Współpracy Zagranicznej (WSWZ)**“ realizowanego przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego dzięki wsparciu dotacyjnemu Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele władz wielkopolskich jednostek samorządu terytorialnego, przedstawiciele korpusu konsularnego, przedstawiciele poznańskich uczelni wyższych oraz organizacji pozarządowych.

Spotkanie otworzył prof. UAM dr hab. **Andrzej Stelmach** – Prodziekan ds. Nauki, następnie głos zabrał **Marek Woźniak**, Marszałek Województwa Wielkopolskiego, który w swoim wystąpieniu podkreślił, że w wyniku działalności samorządowców na arenie międzynarodowej udało się zbudować pozytywny wizerunek kraju i przełamać wiele negatywnych stereotypów. Marszałek Woźniak dodał, że tylko bezpośrednie kontakty i rozmowy dają efekty, w konsekwencji bez wyjazdów zagranicznych pozostawalibyśmy poza polem widzenia partnerów. Realizacja projektu „Wielkopolska Sieć Współpracy Zagranicznej” stała się możliwa, ponieważ kilka lat temu narodził się wymiar samorządowy i obywatelski polskiej polityki zagranicznej, na co samorządy czekały niemal z utęsknieniem. Dzięki temu JST zostały potraktowane jako istotny partner w aktywności polskiej na forum zagranicznym. Samorządy muszą być też przygotowane, by zajmować stanowisko w wielu kwestiach, więc dobrze, by było ono zbieżne ze stanowiskiem rządu – z polską racją stanu. Ważna jest świadomość u lokalnych samorządów istnienia „priorytetów polskiej polityki zagranicznej” oraz regionalnych priorytetów współpracy. Oczywiście województwo nie chce niczego narzucać lokalnym samorządom, ale umożliwiać im korzystanie z już nawiązanych kontaktów i wypracowanych form współpracy. Na zakończenie Marszałek Województwa Wielkopolskiego zaznaczył, że choć projekt się kończy, nie oznacza to zaprzestania nawiązywania kontaktów na Facebooku, ale wyłącznie na zasadzie dobrowolności i partnerskich relacji, respektując niezależność wszystkich szczebli samorządu. Projekt WSWZ można uznać za udany i w pewnym sensie pionierski. Teraz musimy się postarać, by zagwarantować jego trwałość.

W dalszej części spotkania **Adriana Skorupska**, analityk Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych zaprezentowała raport „Dyplomacja samorządowa – przykład Wielkopolski” przygotowany na bazie wyników elektronicznego badania wielkopolskich jednostek samorządu terytorialnego pod kątem prowadzonej współpracy międzynarodowej. Na ankietę odpowiedziało blisko 95% wielkopolskich samorządów (243 JST), osiągnięto więc niezwykle wysoki, jak na badanie ankietowe poziom zwrotu. Głównym celem badania PISM było zbadanie międzynarodowej aktywności samorządów lokalnych Wielkopolski. W ramach badania ustalono, że 63% wielkopolskich JST utrzymuje zagraniczne relacje, a 19% planuje rozpocząć współpracę międzynarodową w przyszłości. Jeśli chodzi o geograficzne trendy

współpracy badanie potwierdziło, że Niemcy to wciąż główny partner, na drugim miejscu plasuje się Ukraina, ale z zaznaczeniem, że duży wzrost zainteresowania partnerami z tego kraju można było zaobserwować po 2009 roku. Obecnie dużo kontaktów pozostaje nieaktywnych – obserwujemy rozczarowanie wielkopolskich samorządów brakiem konkretnych, wymiernych rezultatów tej współpracy. Najwięcej zagranicznych kontaktów w Europie Zachodniej, obok Niemiec, nawiązano z partnerami z Francji oraz Holandii, ale w ostatnich latach nie nawiązywano nowych relacji. Nowe, zyskujące na znaczeniu kierunki współpracy to kraje Partnerstwa Wschodniego, Azja, Skandynawia i kraje bałkańskie. Wśród głównych dziedzin współpracy zagranicznej samorządy wymieniały: wymianę młodzieży, wymianę doświadczeń samorządowych oraz kulturę. Natomiast najbardziej wartościowe strony współpracy to jej integracyjny wymiar, możliwość wymiany doświadczeń na temat szeroko pojętej samorządności oraz jej trwałość.

Prezentacja raportu stanowiła punkt wyjścia do dyskusji przewidzianej w drugiej części spotkania, moderowanej przez **prof. UAM dr hab. Roberta Kmiecika**, Kierownika Zakładu Badań Władzy Lokalnej i Samorządu Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM. Na pytanie jakie są korzyści i słabe strony współpracy oraz jaka jest specyfika współpracy na różnych szczeblach samorządu odpowiadali: Agata Czysznic-Dobrowolska, Naczelnik w Departamencie Dyplomacji Publicznej i Kulturalnej Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Marek Woźniak, Marszałek Województwa Wielkopolskiego, Robert Marcinkowski, Starosta Gostyński, Iwona Matuszczak-Szulc, Dyrektor Wydziału Rozwoju Miasta Urzędu Miasta Poznania oraz Adriana Skorupska, autorka raportu.

Agata Czysznic-Dobrowolska, wypowiadając się z pozycji przedstawiciela MSZ, podkreśliła, że realizowany przez Województwo Wielkopolskie projekt to widoczny znak, że samorządy bardzo poważnie traktują współpracę zagraniczną. Największym wyzwaniem w tej sferze na poziomie lokalnym jest to, że podmiotów prowadzących współpracę zagraniczną jest bardzo wiele i trudno zintegrować ich działania, poprzez wymianę informacji na temat tego kto, co robi i w jakim zakresie. Potrzebne są więc wszelkie działania przyczyniające się do tworzenia klimatu otwartości, ponieważ znajomość realizowanych przez lokalne samorządy działań daje MSZ obraz rzeczywistych potrzeb, co w konsekwencji przekłada się na to, by polityka zagraniczna kraju uwzględniała żywotne potrzeby jego obywateli. Przedstawicielka MSZ pytana o wpływ mechanizmu wymiaru samorządowego i obywatelskiego na międzynarodową aktywność samorządów, podkreśliła, że dzięki WSiO powołano mechanizm Stałej Ogólnopolskiej Konferencji Współpracy Międzynarodowej samorządów, umożliwiający coroczne omawianie ważnych zagadnień związanych z tą sferą kontaktów samorządowych. Ponadto, nawiązane zostały codzienne, robocze kontakty między przedstawicielami samorządów a pracownikami Ministerstwa i wreszcie uruchomiono specjalne środki – konkurs dotacyjny, stwarzający możliwość pozyskiwania środków na projekty realizowane przez JST.

Marszałek **Marek Woźniak** przedstawił główne kierunki, w których ewoluowała współpraca zagraniczna Wielkopolski poczynając od lat 90. W okresie przedakcesyjnym we współpracę aktywnie angażowali się partnerzy z Francji, szczególnie z Bretanii oraz Holendrzy, wspierając budowę administracji samorządowej i demokratycznego państwa. Po akcesji do UE zaspokoiliśmy głód wzajemnych relacji, ale wciąż byliśmy w pozycji oczekującego wsparcia i bardzo wiele skorzystaliśmy z know-how naszych partnerów w kwestii administrowania środkami unijnym (zwłaszcza partnerów niemieckich). Nasi partnerzy zaczęli stopniowo formułować w stosunku do nas jasne oczekiwania: bądźmy partnerami na równych zasadach. U partnerów skandynawskich pojawiła się tendencja do nawiązywania kontaktów wówczas, gdy do zrealizowania jest wspólny projekt, najlepiej finansowany z zewnętrznych źródeł. Kolejnym dostrzeganym obecnie trendem we współpracy jest jej ukierunkowanie na gospodarkę. Na przykład dotąd ze względów ideowych Wielkopolska nie nawiązywała kontaktów z Chinami, zdecydowaliśmy się jednak pójść w tym nowym kierunku, co jednak wymaga od nas pełnej świadomości, precyzji, jasnego formułowania celów współpracy. Chodzi przede wszystkim o to, by administracja samorządowa budowała klimat zaufania i ułatwiała dostęp do rynku lokalnym firmom. Dowodem na gospodarczy wymiar współpracy zagranicznej jest szereg działań realizowanych przez samorząd wojewódzki mających na celu pozyskiwanie zagranicznych inwestorów, na przykład w ramach Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów, wyspecjalizowanej komórki działającej w strukturach urzędu marszałkowskiego.

Analizując korzyści współpracy zagranicznej, **Robert Marcinkowski, Starosta Gostyński** odwołał się do swoich doświadczeń z okresu, gdy w ramach stypendium Fundacji Roberta Boscha przebywał w Brukseli. Wówczas, w okresie przedakcesyjnym Polska, jawiła się w Europie Zachodniej, jako nieodkryty kraj, pewna niewiadoma. Obecnie, główną korzyścią ze współpracy zagranicznej jest zmiana wizerunku Polski na arenie międzynarodowej. Powiat Gostyński nawiązał bardzo wiele partnerstw, które swój realny wymiar zawdzięczają osobistym kontaktom. Dziś to Niemcy zabiegają, by młodzież z powiatu gostyńskiego kształciła się u nich. Oznacza to, że staliśmy się wiarygodnym partnerem. Oczywiście nie należy zapominać o cieniach współpracy zagranicznej. Największą przeszkodą pozostaje brak społecznego zrozumienia dla tej sfery aktywności samorządów. Wynika to z oczekiwania natychmiastowych, konkretnych rezultatów, prowadzi do rozliczania z kosztów prowadzenia współpracy. Trudno jest trafić do opinii publicznej z przekazem, że do budowania kontaktów potrzebne są nakłady finansowe. Tym, co wyróżnia Powiat Gostyński w prowadzeniu współpracy zagranicznej jest efektywna wymiana doświadczeń polegająca na implementowaniu dobrych rozwiązań, dynamiczna współpraca szkół oraz aktywność w zdobywaniu środków zewnętrznych i realizowaniu projektów międzynarodowych z udziałem młodzieży.

Iwona Matuszczak-Szulc, Dyrektor Wydziału Rozwoju Miasta Poznania podkreśliła, że dziś bez współpracy zagranicznej trudno się większym miastom rozwijać. Z tej przyczyny, obecnie współpraca zagraniczna umiejscowiona jest w Wydziale Rozwoju Miasta Urzędu Miasta Poznania. Chodzi o to, by rozwiązywać problemy miasta dzięki wymianie doświadczeń z partnerami zagranicznymi. Takie miasta jak Berlin czy Drezno już 20 lat temu przeżywały dzisiejsze problemy Poznania, wynikające z niekorzystnej prognozy demograficznej i starzenia się społeczeństwa. Teraz Poznań może skorzystać z tych rozwiązań.

Adriana Skorupska z PISM, wskazała na obecne zagrożenia dla współpracy zagranicznej samorządów: kryzys migracyjny oraz zmiany na polskiej scenie politycznej. Odpowiadając na pytanie: czy można zaryzykować stwierdzenie, że spośród regionów nie przygranicznych Wielkopolska jest najbardziej aktywna we współpracy zagranicznej, Pani Skorupska odpowiedziała twierdząco, wskazując, że dowodzi tego przygotowany przez PISM raport.

Rzeczpospolita Polska

Ministerstwo

Spraw Zagranicznych

Projekt realizowany jest w ramach mechanizmu wsparcia samorządowego i obywatelskiego wymiaru polskiej polityki zagranicznej. Projekt jest współfinansowany ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

Dziękujemy za odwiedziny i zapraszamy ponownie